

OB 40-LETNICI JUNAŠKE SMRTI

Svetal lik revolucionarja Matije Udvanca

Pred 40 leti, 27. marca 1942, leta je bil pri preboju obroča pod krogami nemških policijskih enot smrtno zadet pri Črngrobu nad Škofjo Loko Matija Udvanec, komandir Selške čete Cankarjevega bataljona.

Na njegovi rojstni hiši, v ulici Danile Kumarjeve št. 1 na Ježici, je vzidano spominsko obeležje revolucionarju, ki zasluži, da mu izkažemo pozornost tudi ob njegovi 70-letnici rojstva.

Matija Udvanec je svetel lik zvestega ljudskega sina in neustrašnega borca revolucije. S svojim življenjem in delom je bil živa posebnost okolja kot strojni ključavničar z dokončano dveletno tehnično šolo. Znal se je živeti v tedajne razmere delavskega gibanja, vneto je izvrševal partijske naloge pri delu ciklostilne tehnike na Ježici v hiši revolucionarja pok. Andreja Kumarja, organiziral akcije za delavske praznike, deloval je v krožku delavsko-kmečke mladine in se povezoval s študenti v marksističnem krožku, sodeloval v kulturno prosvetnem društvu ter organiziral izlete.

Ves smisel svojega življenja je v fantovski dobi je povezal z bojem za zmago ljudstva nad osovraženim sistemom suženjstva in zatiranja. Posvetil se je ciljem delavskega gibanja v Sloveniji in v Jugoslaviji. Deloval je kot vzoren komunist v svojem delovnem okolju kot strojni ključavničar z dokončano dveletno tehnično šolo. Znal se je živeti v tedajne razmere delavskega gibanja, vneto je izvrševal partijske naloge pri delu ciklostilne tehnike na Ježici v hiši revolucionarja pok. Andreja Kumarja, organiziral akcije za delavske praznike, deloval je v krožku delavsko-kmečke mladine in se povezoval s študenti v marksističnem krožku, sodeloval v kulturno prosvetnem društvu ter organiziral izlete.

Poleg svojega rednega dela v službi je v prostem času raznašal partijsko literaturo na vse strani Slovenije in Hrvaško. Bil je izredno prizadeven delavec in sposoben strokovnjak v tovarni in marljiv politični delavec na terenu.

Ko se je 1936. leta začela državljanska vojna v Španiji se je Matija prostovoljno javil med španske borbe – delavce, ki so se bojevali proti fašističnim Frankovim enotam. Tam je bil vključen v mednarodno brigado kot borec – topničar. Kmalu se je izkazal, da je hraber in sposoben, da vodi baterijo topništva. Po umiku mednarodnih brigad iz Španije je l. 1939 bil Matija ujet in odpeljan v koncentracijsko taborišče v Franciji. Potem je bil z drugimi španskimi borci premeščen na delo v Nemčijo. Organizirana zveza med ujetniki in KPJ je tudi Matiji omogočila, da je pobegnil v domovino l. 1941.

V njem je živela neustavljiva volja, da nadaljuje boj proti fašističnemu zavojevalcu, ki je leta 1941 teptal Jugoslavijo.

Po prihodu v okupirano Ljubljano se je takoj vključil v narodnoosvobodilno gibanje. Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet je Matijo poslalo na Gorenjsko v Cankarjev bataljon, kjer je bil določen kot borec z izkušnjami za komandirja čete.

Meseca marca leta 1942. je bila njegova četa v Rovtahnad Škofjo Loko. S pomočjo izdajalca so četo obkrožile nemške policijske enote. Matija se je skupaj s četo odločil, da z jurišem prebije obroček. Načrt je le delno uspel. Nekateri borci so se rešili, Matija pa je pri vlivljanju poguma borce obležal mrtev, skupaj s komisarjem bataljona Stanetom Žagarjem in še s 15 borci, ki so se junaško borili več kot 5 ur, kljub mnogoštevilni nemški policijski sili in sovražnikovu pozivu za predajo.

MARJAN HOČEVAR

OBVESTILO UPOKOJENCEM

Prijavite se za letovanje

Bežigrajska Zveza društev upokojencev posluje zdaj v Družbenem centru na Linhartovi 13

Zveza društev upokojencev Ljubljana Bežigrad sporoča vsem društvom upokojencev in vsem upokojencem iz občine Ljubljana Bežigrad, da se je preselila iz dosedanjega prostora v Smoletovi ul. 16 v novo pisarno v Družbenem centru Bežigrad na Linhartovi ul. 13. Zveza ima svoj sedež v sobi

št. 228/II, tel. 340-461, inter. na 312.

Obveščamo vse upokojence, da bo 30. aprila pričel z obratovanjem nov počitniški dom za upokojence v Izoli. Počitniški dom je sodobno zgrajen objekt, udoben, s 350 ležišči. Ima pokrit bazen s toplo mor-

ske vodo. Letovanje je možno v dvo in tro posteljnih sobah, ki imajo tuš, WC in balkone z razgledom na morje.

Ker so nosilci nalog v zvezi s prijavi za letovanje občinske zveze društev upokojencev so pri Zvezi društev upokojencev Ljubljana Bežigrad uvedene uradne ure in to vsak ponedeljek, sredo in petek od 9. do 11. ure; interesi se lahko prijavijo za letovanje in vplačajo akontacijo.

Za našo občino je po razdelitvi določeno naslednje število mest:

29 v predsezono, od 1. do 31. maja; 116 v sezoni, od 1. junija do 30. septembra; 87 v posezoni, od 1. oktobra do 31. decembra.

Cena letovanja v predsezoni je 400 din, od tega prispeva Zveza društev upokojencev Slovenije 80 din, v sezoni 480 din, prispevek ZDU Slovenije 60 din.

Ker moramo prijave za predsezono (t. j. mesec maj) posredovati najkasneje do 10. aprila upravi počitniškega doma v Izoli, prosimo vse upokojence, da svojo prijavo oddajo čimprej. Vsa dodatna pojasnila v zvezi z letovanjem dobite v zgoraj navedenih uradnih urah pri Zvezi društev upokojencev Ljubljana Bežigrad.

N. Ž.

V CENTRU ŠESTICA, ZA BEŽIGRADOM SEDMICA

Danilo Popivoda, ki je v nogometnem klubu Olimpija, v reprezentanci Jugoslavije in Eintrachtu v nemškem Braunschweigu, nosil na dresu številko sedem, je v Reboljevi ulici 3 (soseska BS-3) odprl specializirano okrepčevalnico. Imenuje se Sedmica, barva – zelena. Tam se zbira ljubitelji športa, zlasti še nogometa, da se pogovorijo o lestvici in zadetkih, pojejo topli sendvič ali pa popijejo Popovo specialiteto – zeleni koktajl.

Foto: IVAN ŠUČUR

SAMOPRISPEVEK II

Novi objekti, pa tudi zastoj

Objektom, zgrajenim iz samoprispevka II, se bodo letos pridružili še novi. Tako bo v juliju usposobljen prizidek vrtca pri Elmi na Črnučah, v katerem bo prostora za 60 otrok. Investicijska vrednost prizidka je po oceni v lanskem decembru znašala 21.067.805 din, zaradi podražitev pa se je ta znesek dvignil na 26 milijonov 611 tisoč din. Hkrati bodo končana tudi obnovitvena dela pri tej vzgojno varstveni enoti; stroški bodo znašali 9.255.384 din.

Se predvsem Črnučani bodo veselili zdravstvene postaje, ki jo je treba le še opremiti. Po vsej verjetnosti bo začela sprejemati bolnike že v mesecu maju. Morda kdo po- reče: saj je že skrajni čas! To je sicer res, vendar pa je treba upoštevati, da se pri marsikaterem ob- jektu včasih kaj zatakne.

Zdravstveno postajo na Črnučah bi morali začeti graditi že v januarju 1980. leta in jo dokončati v decembru istega leta. Tako je bilo rečeno v investicijskem programu. Do za- kasnitve je prišlo zaradi dodatnih gradbenih in instalacijskih del. Bilo je namreč potrebno podkletenje celotnega objekta in ureditev vseh komunalnih priključkov.

Skupna površina zdravstvene

postaje znaša 1258 kvadratnih me- trov, njena investicijska vrednost pa 54.645.058 din. Opravljala bo vrsto dejavnosti od splošne medic- ine, splošnega in šolskega zoboz- dravstva do zdravstvenega varstva otrok in šolske mladine ter patro- nažne službe in medicine dela. Imela bo diagnostičen laboratorij in lekarno.

Kar zadeva šolstvo bo iz samo- prispevka II sanirana streha na osnovni šoli Maksa Pečarja na Čr- nučah. Izdelan je že idejni načrt in je sedaj potrebno naročiti izdelavo projekta sanacije. Streho je potreb- no sanirati zaradi pregrevanja zgornjih prostorov. Poleti je nam- reč nevzdržno vroče, pozimi pa otroci z učitelji vred zmrzujejo.

Ponekod bolj, ponekod pa manj tekoče se odvijajo tudi gradbena ali vzdrževalna dela pri vrtcih in šolah, ki ne zadevajo samoprispevka II. Konec aprila bo odprt vrtec – enota VVO Ciciban v Reboljevi ulici v KS Jože Štembal. V njem bo našlo var- stvo 216 otrok. Vrtec bo imel tudi razvojni oddelek. Investicijski stro- ški bodo znašali 60.048.791 din; krije jih mestna skupnost otroške- ga varstva.

V zastoji pa je graditev vrtca v Vojkovi ulici, v katerem naj bi po programu dobilo prostor 60 otrok. Za ta vrtec je sprva vladalo veliko navdušenje, ki pa je splahnelo. Ko je nekdanja KS Boris Kidrič sproži- la zamisel in tudi akcijo, da bi vrtec gradili iz združenih sredstev, so se za to ogrele številne organizacije zruženega dela in obljubile; da bodo odkupile nekaj mest za otro- ke svojih delavcev. Na osnovi tega je občinska skupnost otroškega varstva vložila sredstva za vso po- trebno dokumentacijo in vrtec so začeli graditi. Graditev je zastala pri tretji gradbeni fazi in od tu dalje ne gre nikamor več naprej. Zakaj? Skupnost otroškega varstva je pri- pravila ustrezni samoupravni spo- razum, ki pa so ga podpisali le Ko- linska, SDK in pa izvršni svet občins- ke skupščine, ki so odkupili 24 mest. Nezasedenih je torej še 36 mest in je zanje nepokritih investic- ij za 6.611.864 din.

Skupnost otroškega varstva je storila vse, kar je bilo mogoče, da bi sporazum podpisale tudi druge ozd. Toda vse zaman. Ob tem se sprašujemo: ali so morda ozdi kot

so za primero Slovenijales, Lesni- na, Astra in druge večje organizaci- je, že kje drugje poskrbele za var- stvo otrok svojih delavcev? V to močno dvomimo!

Iz sredstev občinske skupščine je v teku obnova strehe na šoli Mirana Jarca, v stari šoli Maksa Pečarja so obnovili kuhinjo, ki obratuje zdaj tam, kjer so bile prej garderobe. Le-te bodo v prizidku, ki ga gradijo. Sredstva za obnovo kuhinje in za prizidek prispevajo šola sama, izo- braževalna skupnost in pa občins- ka skupščina.

S prehodom na usmerjeno izo- braževanje je pri srednji naravo-

slovni šoli izpostavljen problem ureditve specializiranih učilnic. Bivša bežigrajska gimnazija nam- reč ni imela takih učilnic, ki jih bo potrebno urediti in opremiti skla- dno z zahtevami usmerjenega izo- braževanja. Za to pa bodo potrebna sredstva. Izobraževalna skupnost Slovenije je sicer že namenila za opremo specializiranih učilnic 2.429.000 din. Nezagotovljenih pa je še okrog 4 milijone dinarjev. Kljub temu pa bo šola že v poletnih počitnicah s sredstvi, ki so ji na voljo, začela urejati in opremljati specializirane učilnice.

EDA KOMAVLI

NNNP 82

Kaj pa požar?

Nobena skrivnost ni, da število požarov nenehno nara- šča, hkrati z njimi pa nastaja velika gmotna in gospodar- ska škoda. Mar veste, da je bilo leta 1979 v Sloveniji skupaj 1.221 požarov, ki so povzročili za 104.213.165 dinarjev materialne škode? Leta 1980 je bilo že za 14 odstotkov več požarov kot leto poprej – 1.391. Povzročili so 274.358.587 dinarjev škode. V prvih desetih mesecih lanskega leta je bilo že 1.486 požarov – 15 odstotkov več kot leta 1980...

In zakaj tolikokrat zagori ogenj? Predvsem zaradi ma- lomarnosti, neodgovornosti, celo lahkotnosti, ne- poznovanja ter nesposobnosti in nerazumevanja var- nostnih predpisov in ukrepov, pa čeprav so ti dokaj natančno razdelani. Zato je seveda prav, da bodo v letošnje priprave akcije »Nič nas ne sme presenetiti« vključili tudi požarno varnost. Sedaj nas – žal – požari še mnogokrat presenetijo v sladkem snu in povzročijo veli- ko škodo.

Kaj storiti, da bo rdeči plamen čim manjkrat zagorel? Ko greste v naravo, ne mečite cigaretnih ogorkov kjersi pač bodi, ampak se prepričajte, da cigareto ugasnete. Ogorek pa spravite v žep ali torbico, saj ne sodi na tla! Tako boste obvarovali naše lepe gozdove. In še nekaj! Če že zakurite ogenj na prostem, se prepričajte, da predno greste domov, se ga zares pogasili...

V delovnih organizacijah pa bi se morali bolj dosledno držati vseh navodil in hkrati svoje zaposlene izobraževati in to tako, da bodo požare preprečevali, ne pa da gasijo ogenj, ko ta že zagori!

N. Ž.

V DOMOVH UČENCEV

Plitev žep

Bežigrajska domova za učence – Dom Centra strokovnih šol in Dom učencev Ivana Kavčiča, sta se znaš- la v težkem denarnem položaju, saj jima ljubljanska Skupnost za cene ni odobrila povišanja cen, z obra- zložitvijo, da lahko domovi za učence v Ljubljani to store le en- krat letno. Nazadnje pa so domovi povišali cene za svoje storitve sep- tembra lani.

Koliko sploh odštejejo učenci za en oskrbn dan v domu? Za hrano, bivanje in domsko vzgojo morajo trenutno plačati le nekaj čez 100,00 dinarjev na dan. S tolikšno oskrbni-

no, ki predstavlja tri četrtine vsega zbranega denarja, ostalo dobijo od samoupravnih interesnih skupno- sti, pa domovi ne morejo gospoda- riti.

Ta trenutek v domovih za učence za Bežigradom tudi še ne vedo, ko- likim učencem bodo nudili streho nad glavo v prihodnjem šolskem letu. V prijavnem roku se je zanju prijavilo le nekaj učencev. Nič več ni tudi prijav učencev za šolanje na srednji gradbeni šoli Ivana Kavčiča, ki ponavadi živijo v istoimenskem domu. Zato bodo podatki o zasede- nosti domov dokončno znani šele

septembra, ob zadnjem roku vpisa. Zaenkrat je znano le to, da v tem nezavidljivem položaju domova ne moreta predvideti nadaljnega raz- voja, niti izdelati rebalansa srednje- ročnega načrta.

Poleg denarnih, pestijo domova še težave s kadri. Tehnični delavci zaradi nizkih osebnih dohodkov odhajajo, vzgojiteljev pa je preveč. Vse skupaj pa občutijo na svoji koži najbolj učenci sami, saj se je zaradi pomanjkanja denarja poslabšala celo kakovost hrane. Merila in cena prehrane bi se zato morala v vseh ljubljanskih domovih poenotiti.

V prihodnje pa bi veljalo zbrana sredstva, ki so namenjena domo- vom za učence, porabiti za obnovi- tev že obstoječih domov, namesto, da gradimo nove.

V. P.

Rodite lahko le v Kliničnem centru

Po novem, od 27. marca dalje, lahko Ljubljancanke in okoličanke rodijo le v zgradbi Kliničnega centra. Porodno sobo stare porodnišnice bodo namreč obnovili. Re- novacija bo trajala, če bo šlo po načrtih, le tri mesece. Ker pa imajo v Kliničnem centru v porodnem oddelku le omejeno število postelj, bodo nekatere ženske po poro- du z otroki po podzemnem hodniku prepeljali v staro porodnišnico.

Pa še to. Ker bo tri meseca gneča v porodnišnici veliko večja, saj v Ljubljani vsak dan prideva na svet približno 23 otrok, moški in ženske ne bodo mogli prisot- stvovati porodu; potem pa spet.

N. Ž.